

Dramatisoitu oikeudenkäynti

Järjestäkää oikeudenkäynti, jossa syytettynä lapsenmurhasta on Anna Liisa Kortesus. Oikeudenkäyntiin tarvitaan vain yksi oppilas roolia kohden, muut ovat tarkkailijoita ja ovat siis oikeudenkäynnissä yleisönä; samaan rooliin voi valmistautua kaksikin oppilasta, vaikka toisesta tulee tarkkailija ja vain toisesta roolihenkilö.

1. Laatkaa roolijako ja lukekaa näytelmä roolihenkilöä tarkastellen. Jakakaa roolihenkilöt näytelmän henkilöluettelon perusteella, tosin vähäisimmät roolit voitte jättää pois. Nimismies toimii syyttäjänä, mutta lisäksi tarvitaan näytelmän ulkopuolisia rooleja: tuomari, asioitsija (kansanmies, joka toimii puolustajana), notaari (virkamies, joka esittelee asian ja pitää oikeudenkäynnistä pöytäkirjaa) ja viisi lautamiestä (joko aikalaisen roolissa tai omana itsenään).
2. Kirjoita henkilökuva omasta roolihenkilöstäsi.
3. Valmistaudu oikeudenkäyntiin laatimalla oma puheenvuorosi.
4. Järjestäkää oikeudenkäynti. Oikeudenkäyntiä johtaa tuomari. Siihen osallistuvat näytelmän roolihenkilöt, joista nimismies on syyttäjänä, sekä asioitsija, notaari ja lautamiehet. Muut ovat tarkkailijoita.
5. Tarkkailijoiden puheenvuorot ja roolikeskustelun puiminen.

Taustatietoa

1800-luvun lopussa voimassa olleen rikoslain 21. luvun 1 § sanoo lapsenmurhasta: “Jos nainen, joka luvottomasta sekaannuksesta on tullut raskaaksi, synnyttäessään taikka kohta sen jälkeen on tahallaan surmannut sikiönsä käymällä siihen käsin, panemalla sen heitteille, tahi laiminlyömällä mitä sen elossa pitämiseksi olisi ollut tarpeen, rangaistakoon lapsenmurhasta kuritushuoneella vähintään kahdeksi tai enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tässä rikoksessa osallinen rangaistaan niin kuin murhassa tahi tahallisessa tapossa osallinen.”

Oikeudenkäynnin roolijako

Tuomari

Kerro todistajille ja syytetyille jo ennen oikeudenkäyntiä, missä järjestyksessä he tulevat antamaan todistuksensa asiasta.

1. Avaa oikeudenkäynti: kerro aihe, pyydä notaaria lukemaan esitutkintapöytäkirja ja sen jälkeen syyttäjää, asioitsijaa sekä todistajia esittelemään itsensä.

2. Pyydä syyttäjää esittämään vaatimuksensa. Anna vastapuolen, asioitsijan, vastata vaatimukseen.
3. Pyydä kutakin todistajaa ja syytettyä vuorollaan kertomaan oma näkemyksensä asiasta. Tämän jälkeen pyydä nimismiestä ja asioitsijaa (syytetyn avustajaa) vuorollaan esittämään kysymyksiä todistajalle tai syytetylle.
4. Pyydä nimismiestä esittämään todistajien lausuntojen jälkeen loppupuheenvuoro. Samoin pyydä asioitsijaa esittämään loppupuheenvuoro.
5. Pyydä syytettyä ja asioitsijaa poistumaan päätöksenteon ajaksi.
6. Pyydä lautamiehiltä kommentteja asiasta. Tee ratkaisusi syytetyn rankaisemisesta harkintasi mukaan.
7. Kutsu syytetty ja asioitsija kuulemaan päätöstä.

Syytetty

Olet Anna Liisa Kortesuo. Oikeudenkäynnin kuluessa joudut kertomaan oman näkemyksesi asiasta sekä vastaamaan asioitsijan (asiamiehesi) ja nimismiehen (syyttäjän) kysymyksiin.

Nimismies (syyttäjä)

Oikeudenkäynnin alussa esität vaatimuksesi, jossa vaadit syytetylle rangaistusta. Perustelet vaatimuksesi.

Oikeudenkäynnin kuluessa kuulet todistajien näkemyksen Anna Liisa Kortesuota vastaan käydyssä oikeudenkäynnissä. Kun olet kuunnellut todistajaa, sinulla on mahdollisuus tehdä kysymyksiä hänelle.

Halutessasi voit esittää kysymyksiä myös syytetylle.

Suunnittele kysymyksiä etukäteen.

Esitä loppulausuntosi, jossa uudistat vaatimuksesi.

Suunnittele alku- ja loppupuheenvuorosi etukäteen.

Asioitsija (syytetyn asiamies)

Vastaa oikeudenkäynnin alussa syyttäjän esittämään vaatimukseen ja vaadi syytetyn vapauttamista.

Perustele vaatimuksesi.

Oikeudenkäynnin kuluessa kuulet todistajien näkemyksen

Anna Liisa Kortesuota vastaan käydyssä oikeudenkäynnissä. Kun olet kuunnellut todistajaa, sinulla on mahdollisuus tehdä kysymyksiä hänelle.

Halutessasi voit esittää kysymyksiä myös syytetylle. Suunnittele etukäteen.

Esitä lopuksi loppulausunto. Suunnittele alku- ja loppupuheenvuorosi.

Todistaja

Olet valitsemasi roolihenkilö (esimerkiksi Anna Liisan isä, äiti, sisko, rovasti tai Mikko).

Oikeudenkäynnin kuluessa joudut kertomaan käsityksesi

tapahtuneesta sekä vastaamaan asioitsijan (syytetyn asiamiehen) ja nimismiehen (syyttäjän) kysymyksiin. Muista esiintyä oikeudessa roolihenkilönäsi.

Lautamies

Olet lautamies. Luo itsellesi rooli lautamiehenä: ole joko oma itsesi tai aikalainen. Perustele teokseen sekä omiin näkemyksiisi tukeutuen jokin seuraavista väitteistä:

- Anna Liisa Korteso täytyisi vapauttaa.
- Anna Liisa Korteson pitää kärsiä lievä rangaistus.
- Anna Liisa Korteson pitää kärsiä ankara rangaistus.

Jos päädyt rangaistukseen, harkitse myös, millainen olisi lievä tai ankara rangaistus. Kirjoita oma näkemyksesi asiasta. Oikeudenkäynnin lopussa joudut kertomaan mielipiteesi ja mahdollisesti perustelemaan sen.

Notaari

Olet virkamies, joka lukee oikeudenkäynnin aluksi tuomarin pyynnöstä esitutkintapöytäkirjan (ja pitää oikeudenkäynnistä pöytäkirjaa). Laadi istuntoa varten esitutkintapöytäkirja eli kirjaa valmiiksi ne tosiasiat, jotka näytelmä kertoo lapsenmurhasta. Julista tuomio ja lopeta tilaisuus.